

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

SOC/538

UNCRPD/EU:s strategi för personer med funktionsnedsättning

YTTRANDE

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

**Slutsatser från FN:s kommitté för konventionen om
rättigheter för personer med funktionsnedsättning –
en ny strategi för personer med funktionsnedsättning inom EU**
[yttrande på eget initiativ]

Föredragande: **Ioannis Vardakastanis**

Remiss	Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, 19/01/2016
Rättslig grund	Artikel 29.2 i arbetsordningen Yttrande på eget initiativ
Ansvarig facksektion	Sysselsättning, sociala frågor och medborgarna
Antagande av facksektionen	27/09/2016
Antagande vid plenarsessionen	19/10/2016
Plenarsession nr	520
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	211/1/3

1. Slutsatser och rekommendationer

- 1.1 Europeiska unionens ratificering av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (UNCRPD) är en milstolpe för funktionsnedsattas rättigheter, för EU och för medlemsstaterna. Den granskning av EU som FN:s kommitté för konventionen genomförde 2015 avslutar den första fasen av genomförandet av konventionen. Slutsatserna från FN:s kommitté för konventionen ställer krav på att EU:s institutioner uppfyller sina skyldigheter, eftersom de ska organisera och samordna genomförandet av UNCRPD i enlighet med slutsatserna. I slutsatserna bekräftas återigen att det krävs en genomgripande förändring av EU:s beslutsfattande på området för funktionsnedsättning när det gäller hur politiken hittills har utformats. EU har hittills inte genomfört någon reell anpassning av sitt beslutsfattande till denna nya omvandling som FN-konventionen kräver.
- 1.2 EESK uppmanar EU-institutionerna att integrera slutsatserna i EU:s befintliga och framtida lagstiftning och politik. Vi uppmanar också Europeiska kommissionen att avlägga en rapport till FN-kommittén senast under hösten 2016.
- 1.3 EESK anser att konventionen och slutsatserna från FN-kommittén är ett unikt tillfälle för kommissionen att lägga fram en övergripande EU-strategi om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Slutsatserna har skapat en dynamik som EU-institutionerna bör ta till vara och som bör leda till att rättigheter för personer med funktionsnedsättning systematiskt inkluderas i all EU-lagstiftning och EU-politik samt alla EU-program.
- 1.4 EESK betonar att kommissionen för att integrera rättigheter för personer med funktionsnedsättning måste genomföra en övergripande och omfattande kartläggning av all lagstiftning och alla politiska strategier och program för att säkerställa full harmonisering med bestämmelserna i UNCRPD och aktivt involvera organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning (handikapporganisationer) i denna process. Denna kartläggning bör åtföljas av en gapanalys för att bedöma luckorna i den gällande lagstiftningen, det politiska beslutsfattandet och integreringen av funktionsnedsattas rättigheter och UNCRPD. Kartläggningen och gapanalysen bör uttryckligen ingå i EU:s reviderade handikappstrategi.
- 1.5 EESK påminner kommissionen om att den är skyldig att omedelbart inleda en översyn och uppdatering av behörighetsförklaringen och förteckningen över instrument. Kommissionen bör också införa ett eget åtagande om att se över och revidera behörighetsförklaringen minst en gång under sin mandatperiod.
- 1.6 EESK konstaterar att FN-kommitténs granskning av EU ägde rum i mitten av programperioden 2014–2020, och kommittén är medveten om svårigheterna för EU att integrera den nya agenda för funktionsnedsattas rättigheter som följer av slutsatserna i halvtidsutvärderingen av strategier, politik, program och finansieringsinstrument. EESK rekommenderar emellertid att kommissionen gör sitt yttersta för att integrera och inkludera slutsatserna i dessa översynsförfaranden och avsätta nödvändiga resurser för att genomföra sina skyldigheter i enlighet med UNCRPD.

- 1.7 I UNCRPD fastställs uttryckligen att representativa handikapporganisationer ska rådfrågas och involveras i processen för genomförande och övervakning av konventionen. EESK uppmanar kommissionen att föra en genuin och strukturerad dialog med den europeiska handikapprörelsen (enligt artiklarna 4.3 och 33.3). Dessutom bör kommissionen upprätta ett program för kapacitetsuppbyggnad för handikapporganisationer för att ge dem möjlighet att fullgöra sina grundläggande uppgifter.
- 1.8 EESK anser att EU-institutionernas samarbete och partnerskap är av avgörande betydelse i genomförandet av konventionen. Kommittén rekommenderar därför att en mellaninstitutionell samordningsmekanism inrättas för att underlätta ett snabbt och smidigt genomförande av slutsatserna och konventionen, vilket omfattar samråd med och deltagande av handikapporganisationer.
- 1.9 I slutsatserna fastställs att EU:s handikappstrategi måste ses över och revideras i grunden. EESK uppmanar därför kommissionen att göra en bedömning av utvecklingen när det gäller funktionsnedsattas rättigheter och bredda handikappstrategins tillämpningsområde genom att införa fler åtgärdsområden och koppla den till översynen och revideringen av politiska strategier, program och finansieringsinstrument (t.ex. Europa 2020-strategin, jämställdhetsstrategin, strategin för barnets rättigheter och åtagandena inom EU:s yttre åtgärder), med en tydlig tidsram och budget för genomförandet samt specifika och tydliga riktmärken och indikatorer.
- 1.10 EU har åtagit sig att fullt ut genomföra de mål för hållbar utveckling som fastställs i FN:s 2030-agenda och måste säkerställa att EU både internt och externt beaktar slutsatserna och konventionen fullt ut. EESK rekommenderar därför eftertryckligen kommissionen att inkludera genomförandet av 2030-agendan i den reviderade handikappstrategin genom att fastställa europeiska mål och åtgärder för att uppnå samtliga mål för hållbar utveckling i EU även när det gäller personer med funktionsnedsättning.
- 1.11 Kommittén är fast övertygad om att EU bör förhindra att EU-medel används för att inrätta eller upprätthålla institutionaliseringsstrukturer. EESK ställer sig helt bakom användningen av EU-medel för att skapa närområdesbaserade tjänster för personer med funktionsnedsättning så att de kan leva självständigt i lokalsamhället. Institutionalisering av personer med funktionsnedsättning utgör en kränkning av deras rättigheter, och EESK uppmanar kommissionen att mer systematiskt och effektivt främja avinstitutionalisering genom särskilda strategier, program och finansieringsinstrument.
- 1.12 EESK uppmanar kommissionen att omedelbart inleda ratificeringsprocessen av det fakultativa protokollet till UNCRPD, Marrakechfördraget och Europarådets Istanbulkonvention.
- 1.13 EESK uppmanar eftertryckligen kommissionen att inrätta kontaktpunkter vid kommissionens samtliga generaldirektorat, byråer och organ och att helt integrera och involvera handikapporganisationer i det politiska beslutsfattandet i syfte att skapa horisontella och vertikala strukturer som kan främja en fullständig inkludering och integrering av funktionsnedsattas rättigheter i EU:s lagstiftning, politik och program.

- 1.14 EESK anser att kommissionen bör inleda processen i samarbete med andra av EU:s institutioner, byråer och organ i syfte att noga förbereda och utarbeta den nya globala agendan för funktionsnedsattas rättigheter för perioden 2020–2030, som bör integreras fullt ut och utgöra ett centralt inslag i de övergripande sociala och makroekonomiska strategierna (t.ex. Europa 2020 och dess genomförandemekanismer), och rekommenderar att en arbetsgrupp inrättas där alla berörda parter och handikapporganisationer deltar för att genomföra och tillämpa detta initiativ. EESK föreslår att kommissionen inleder genomförandet av den globala agendan för funktionsnedsattas rättigheter för perioden 2020–2030 genom Europaåret för funktionsnedsattas rättigheter 2021.
- 1.15 EESK har tagit del av kommissionens positiva initiativ i fråga om tillgänglighet, särskilt trepartsöverenskommelsen om direktivet om tillgängligheten till offentliga myndigheters webbplatser och kommissionens förslag om europeiska rättsakten om tillgänglighet, och uppmanar med kraft EU-institutionerna att slutföra förhandlingarna. Kommittén är dock bekymrad över det övergripande direktivet om likabehandling och anser att dödläget i förhandlingarna måste brytas och att slutsatserna och FN-konventionen bör beaktas i denna nya fas.
- 1.16 EESK uppmanar samtliga EU-institutioner att se till att åtstrammingsåtgärderna inte påverkar möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att utöva sina rättigheter i enlighet med FN-konventionen, och anser därför att kommissionen bör skapa det sociala grundskydd som krävs för att uppnå detta mål samt respektera funktionsnedsattas rätt till en tillfredsställande levnadsstandard och social trygghet.
- 1.17 EESK uppmanar kommissionen och Eurostat att ta fram statistiska verktyg för att mäta hur genomförandet av FN-konventionen påverkar personer med funktionsnedsättning på såväl EU-nivå som nationell nivå. Kommittén anser också att insamling av uppgifter som baseras på det människorättsbaserade perspektivet på funktionsnedsättningar och delas upp efter funktionsnedsättning, ålder och kön kommer att ha en positiv inverkan på utvecklingen och genomförandet av EU:s lagstiftning, politik och program.
- 1.18 EESK konstaterar att EU har befogenhet att komplettera nationella åtgärder för att se till att alla EU-medborgare är lika inför lagen, att de inte bara inte berövas sin rättskapacitet och sina rättigheter utan att de även kan delta i Europaparlamentsvalen och alla andra val runt om i EU på lika villkor som andra. Därför uppmanar vi kommissionen, särskilt GD Rättsliga frågor och konsumentfrågor, att anta ett program som bygger på den öppna samordningsmetoden för att främja medlemsstaternas konvergens i riktning mot principen om likhet inför lagen.
- 1.19 EESK åtar sig att föregå med gott exempel vid genomförandet av de särskilda skyldigheter som lyfts fram av FN:s kommitté för konventionen och som EU som offentlig administration ska uppfylla, genom att se till att dess personalresurser samt EESK-ledamöternas rättigheter och kommunikationsutrustning är förenliga med UNCRPD.

2. Inledning

- 2.1 EESK välkomnar slutsatserna från FN:s kommitté för konventionen¹, eftersom de erbjuder ett heltäckande program som ger EU möjlighet att inrikta sin politik mot en personinriktad och människorättsbaserad syn på funktionsnedsättningar.
- 2.2 EESK påminner om att förslaget till direktiv om likabehandling lades fram av kommissionen före slutsatserna avseende FN-konventionen. Dessutom har förhandlingarna mellan Europaparlamentet och rådet successivt infört ändringar som inte är förenliga med skyldigheterna i FN-konventionen. Därför uppmanar EESK kommissionen att i de pågående mellaninstitutionella förhandlingarna lägga fram ett förslag om att anpassa förslaget till direktiv så att det överensstämmer med FN-konventionen och naturligtvis med slutsatserna om funktionsnedsättningar och innehåller förbud mot diskriminering på flera grunder och av flera slag och diskriminering på grund av anknytning.
- 2.3 EESK understryker att åtstrammingsåtgärderna har haft en negativ inverkan på levnadsvillkoren för personer med funktionsnedsättning och deras familjer. Den ekonomiska krisen har lett till en ökning av fattigdom, utanförskap, diskriminering och ojämlikhet och har i många medlemsstater blivit en människorättskris som medfört att ett stort antal personer med funktionsnedsättning och deras familjer lämnats helt oskyddade. EESK uppmanar därför EU att fastställa ett lägsta socialt grundskydd i syfte att värna funktionsnedsattas rättigheter och en tillfredsställande levnadsstandard och social trygghet för dem. Denna mekanism bör inkluderas i den europeiska planeringsterminen.
- 2.4 FN:s kommitté för konventionen har dessutom rekommenderat att EU ska utarbeta en övergripande UNCRPD-strategi som ska tillämpas på alla EU-institutioner med specifika budgetanslag som ska ingå i den fleråriga budgetramen. EESK anser därför att det krävs ett högnivåmöte mellan ledarna för EU:s institutioner och organ för att inleda arbetet med att förbereda och anta en mellaninstitutionell agenda för FN-konventionen med konkreta mål som ska uppnås. Den övergripande strategin bör fastställa EU-institutionernas olika ansvarsområden när det gäller genomförandet av konventionen.
- 2.5 EU måste inrätta en verklig och meningsfull strukturerad dialog med europeiska organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning (handikapporganisationer) och säkerställa att de på ett effektivt och meningsfullt sätt kan delta i EU:s lagstiftnings- och beslutsprocess samt proaktivt genomföra kampanjer för att främja konventionen. Dessutom måste EU se till att handikapporganisationerna har den ekonomiska kapacitet som krävs för arbetet. Därför behöver en särskild budgetpost för kapacitetsuppbyggnad inom handikapporganisationer upprättas.
- 2.6 För att EU på ett övergripande och tvärgående sätt ska kunna integrera och genomföra bestämmelserna i FN-konventionen och ta fram en ny EU-agenda för konventionen krävs det att man upprättar en styrningsram som baseras på deltagande och partnerskap, där alla viktiga aktörer och berörda parter, tillsammans med EU-institutionerna, kommer att kunna delta fullt ut i det politiska beslutsfattandet på ett inkluderande sätt.

¹ [Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.](#)

- 2.7 Europeiska kommissionen bör omgående kartlägga och ta fram en gapanalys av alla EU:s interna och externa strategier och program och säkerställa att de överensstämmer med bestämmelserna i FN-konventionen. Dessutom måste alla EU:s övergripande strategier och politiska beslut vara förenliga med slutsatserna, däribland Europa 2020-strategin och den europeiska planeringsterminen, den europeiska pelaren för sociala rättigheter, FN:s 2030-agenda och finansieringsinstrument som ESI-fonderna.
- 2.8 Det är av största vikt att EU:s genomförande av slutsatserna behandlas på högsta politiska nivå. Mer specifikt bör kommissionen i sitt arbetsprogram för 2017 inkludera ett särskilt politiskt initiativ för detta ändamål. För att slutsatserna fullständigt ska kunna integreras i EU:s politik och program måste kommissionen utarbeta en övergripande strategi för FN-konventionen. EESK uppmanar Europeiska kommissionen att snarast möjligt inleda processen för att upprätta den övergripande strategin för FN-konventionen genom ett fullständigt samråd med och deltagande av handikapporganisationer.
- 2.9 2021 kommer det att vara 10 år sedan EU undertecknade FN-konventionen. EESK anser att detta skulle vara ett lämpligt år för det andra Europaåret för personer med funktionsnedsättning. EESK konstaterar att kommissionen anordnade det första Europaåret för personer med funktionsnedsättning 2003. EESK föreslår därför att EU-institutionerna omedelbart börja förberedelserna och vidtar nödvändiga åtgärder för att utropa 2021 till det andra Europaåret för rättigheter för personer med funktionsnedsättning.
3. **Slutsatserna – en möjlighet till ett mer inkluderande EU för personer med funktionsnedsättning**
- 3.1 **Allmänna principer och skyldigheter (artiklarna 1–4)**
- 3.1.1 Även om EU har ratificerat UNCRPD har man ännu inte genomfört någon övergripande och omfattande översyn av EU:s lagstiftning, politik och program. EESK uppmanar kommissionen att omgående genomföra denna översyn. Dessutom bör kommissionen utse en kontaktpunkt för FN-konventionen inom varje generaldirektorat för att utföra denna uppgift.
- 3.1.2 Det är beklagligt att EU ännu inte har ratificerat det fakultativa protokollet till konventionen. EESK uppmanar därför EU att utan dröjsmål inleda processen för att ratificera det fakultativa protokollet, som ger personer med funktionsnedsättning möjlighet att göra en anmälan till kommittén för konventionen om deras rättigheter i enlighet med konventionen kränks.
- 3.1.3 Den människorättsbaserade synen på funktionsnedsättningar bör anammas och integreras fullt ut i EU:s lagstiftning och politik. EESK uppmanar EU-institutionernas juridiska avdelning att utföra en omfattande studie om konsekvenserna av ratificeringen av FN-konventionen för EU:s rättsliga system för att göra den till en lämplig ram för lagstiftning och politiskt beslutsfattande. EU:s juridiska avdelningar tar inte tillräcklig hänsyn till EU:s åtaganden inom ramen för UNCRPD.

3.1.4 EESK uppmanar kommissionen generalsekreterare att se över riktlinjerna för konsekvensbedömningar och ändra dem för att införa en mer omfattande förteckning över frågor för att bättre kunna bedöma efterlevnaden av konventionen.

3.1.5 FN-kommittén för konventionen har uppmanat EU att lägga fram en översyn av behörighetsförklaringen och förteckningen över instrument senast under hösten 2016, med beaktande av den helhetssyn som fastställs i slutsats 17. Översynen av behörighetsförklaringen bör ske minst en gång per mandatperiod.

3.2 Särskilda rättigheter (artiklarna 5–30)

3.2.1 Kommissionen har inte utarbetat någon EU-strategi för icke-diskriminering och jämlikhet för personer med funktionsnedsättning som är förenlig med bestämmelserna i FN-konventionen och slutsatserna, och EESK uppmanar därför kommissionen att omedelbart vidta åtgärder avseende det övergripande direktivet om likabehandling (se punkt 2.2) och även genomföra en översyn av direktiv 2000/78/EG om likabehandling i arbetslivet.

3.2.2 Kommissionen bör ta hänsyn till funktionsnedsatta kvinnors och flickors perspektiv i jämställdhetsarbetet, bland annat i samband med Europeiska jämställdhetsinstitutets datainsamling. Kommissionens strategiska engagemang för jämställdhet 2016–2019 och dess lagstiftningsarbete och politiska arbete om balans mellan arbetsliv och privatliv bör dessutom fullt ut integrera funktionsnedsatta kvinnors och flickors rättigheter. EESK uppmanar EU att snarast ratificera Europarådets Istanbulkonvention.

3.2.3 EU bör i den förnyade EU-agendan för barnets rättigheter inkludera en övergripande rättighetsbaserad strategi för pojkar och flickor med funktionsnedsättning och integrera rättigheterna för barn med funktionsnedsättning i all EU:s politik för personer med funktionsnedsättning. Barn med funktionsnedsättning och deras familjer bör också involveras i allt beslutsfattande i EU i enlighet med artikel 4.3 i FN-konventionen.

3.2.4 EU bör även beakta den särskilda situationen för ungdomar med funktionsnedsättning och det faktum att de ofta utsätts för flera olika typer av diskriminering i sitt dagliga liv, särskilt när det gäller lika möjligheter för unga på arbetsmarknaden och ett aktivt deltagande av ungdomar med funktionsnedsättning i samhället i stort. EU bör därför utvärdera den speciella situationen för unga människor med funktionsnedsättning i EU och föreslå relevanta förbättringar². Dessutom bör EU se till att detta perspektiv integreras i EU:s nya ungdomsstrategi.

3.2.5 EU bör organisera och genomföra en omfattande kampanj för att öka medvetenheten om konventionen i samarbete med offentliga medier (däribland sociala medier) för att bekämpa fördomar mot personer med funktionsnedsättning. Det är oerhört viktigt att personer med funktionsnedsättning själva, genom sina intresseorganisationer, deltar i denna kampanj.

² [EUT C 181, 21.6.2012, s. 2.](#)

- 3.2.6 EU bör främja, underlätta och finansiera utbildning i medvetenhet om och jämlik behandling av personer med funktionsnedsättning för anställda inom transport- och turismsektorn och uppmuntra samarbete och utbyte av bästa praxis mellan europeiska organisationer som arbetar med handikappfrågor och offentliga och privata organ som ansvarar för transport. Allt material som rör kapacitetsuppbyggnad, utbildning, informationskampanjer, offentliga uttalanden osv. bör tillhandahållas i tillgängliga format.
- 3.2.7 EESK välkomnar kommissionens förslag till en europeisk rättsakt om tillgänglighet, som fullt ut måste överensstämma med artikel 9 och övriga bestämmelser i FN-konventionen, tillsammans med effektiva och tillgängliga nationella tillsyns- och klagomålsmekanismer. Kommittén uppmanar EU-institutionerna att beakta slutsatserna och rekommendationerna i EESK:s yttrande³ om rättsakten och säkerställa att personer med funktionsnedsättning, genom sina intresseorganisationer, deltar i förfarandet för antagande.
- 3.2.8 EESK välkomnar den mellaninstitutionella trepartsöverenskommelsen om förslaget till direktiv om tillgängligheten till offentliga myndigheters webbplatser och uppmanar institutionerna att omsätta överenskommelsen i ett beslut och de nationella regeringarna att omgående införliva bestämmelserna i förslaget. EESK välkomnar också att ett stort antal av de rekommendationer som antogs i kommitténs yttrande⁴ har beaktats i den slutliga texten till direktivet.
- 3.2.9 EU har ännu inte inkluderat tillräckliga åtgärder för personer med funktionsnedsättning i strategierna för katastrofriskreducering. EESK anser därför att en ram för katastrofriskreducering för personer med funktionsnedsättning i EU bör antas av rådet.
- 3.2.10 EU bör vidta alla nödvändiga åtgärder för att göra larmnumret 112 tillgängligt för alla. EESK framhåller att man omgående måste vidta lika lämpliga åtgärder för att garantera tillgängligheten vid nationella larmcentraler.
- 3.2.11 EESK uppmanar EU och dess medlemsstater att anta en människorättsbaserad syn på migrations- och flyktingpolitik vad gäller personer med funktionsnedsättning. Kommittén påpekar dessutom att funktionsnedsättning i vissa länder ganska ofta kan vara ett skäl till förföljelse och diskriminering och uppmanar därför EU:s myndigheter att ta fram riktlinjer och genomföra informationskampanjer (som är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning) för sina byråer och medlemsstater när det gäller funktionsnedsättning, migration och asyl samt systematiskt integrera handikappfrågor i EU:s migrations- och flyktingpolitik.
- 3.2.12 EU bör anamma ett människorättsbaserat förhållningssätt till funktionsnedsättning i risk- och nödsituationer genom att anta en genomförandeplan i enlighet med rådets slutsatser från februari 2015 om katastrofhantering som inkluderar personer med funktionsnedsättning och Sendai-ramverket. Dessutom måste personer med funktionsnedsättning och anställda inom räddningstjänst och civilskydd göras mer medvetna om och få information om initiativ för katastrofriskreducering.

³ EESK:s yttrande om "Den europeiska rättsakten om tillgänglighet" (ännu inte offentliggjort i EUT).

⁴ [EUT C 271, 19.9.2013, s. 116.](#)

- 3.2.13 Kommissionen bör spela en ledande roll på området för rättvisa och mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning. EESK anser att GD Rättsliga frågor och konsumentfrågor bör anordna en europeisk konferens som riktar sig till alla rättsväsenden i EU och som omfattar en diskussion om rätten till tillgång till rättslig prövning för personer med funktionsnedsättning och hur dessa rättigheter är förbundna med andra rättigheter, t.ex. rättskapacitet och likhet inför lagen.
- 3.2.14 Kommissionen bör tillhandahålla nödvändig finansiering för utbildning av tjänstemän inom EU:s och medlemsstaternas rättsväsende om EU:s lagstiftning och UNCRPD. Dessutom uppmanar EESK EU:s och medlemsstaternas domstolar att tillämpa sina interna regler och instruktioner på ett sätt som underlättar möjligheterna till rättslig prövning för personer med funktionsnedsättning. De allmänna rekommendationerna från FN:s kommitté för konventionen bör också beaktas vid rättskipning på både EU-nivå och nationell nivå. EESK rekommenderar vidare att GD Rättsliga frågor och konsumentfrågor använder den öppna samordningsmetoden för att uppnå en balanserad och samordnad strategi mellan medlemsstaterna för denna mycket viktiga fråga och på så sätt bana väg för en europeisk insats när det gäller likhet inför lagen. Kommissionen bör skapa europeiska standarder och främja riktmärkning när det gäller tillgång till rättslig prövning.
- 3.2.15 EESK uppmanar EU-institutionerna och medlemsstaterna att upphäva diskriminerande förmyndarskapslagar i syfte att ge alla människor med funktionsnedsättning möjlighet att utöva sina politiska rättigheter på samma villkor som andra människor. En rimlig anpassning och tillgänglighet när det gäller röstningsförfaranden, vallokaler och röstningsmaterial är helt avgörande.
- 3.2.16 Tyvärr har ett okänt antal EU-medborgare med funktionsnedsättning berövats sin frihet och säkerhet och utsätts för tvångsbehandlingar och spärras in, vilket även omfattar tvångsterilisering. EESK uppmanar kommissionen att vidta effektiva åtgärder för att stoppa denna outhärdliga situation, ta fram tillförlitliga uppgifter genom Eurostat och införa en effektiv utvärderingsmekanism.
- 3.2.17 EESK uppmanar EU att se över sina etiska riktlinjer för forskning och att i synnerhet fastställa exempel på god praxis genom att utarbeta samtyckesformulär i lättillgängliga och lättlästa format och förhindra att beslut på detta område överlämnas till en god man.
- 3.2.18 EU bör anta lagstiftning för att harmonisera skydd och bekämpa våld, övergrepp och utnyttjande, samt ratificera Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor i hemmet⁵. EU måste vidta rättsliga och politiska åtgärder mot gränsöverskridande verksamhet i EU-länder som rör handel med kvinnor och barn med funktionsnedsättning, och kommittén uppmanar EU att bekämpa våld mot barn med funktionsnedsättning genom särskilda åtgärder och tillgängliga stödtjänster.

5

[Europarådets konventioner.](#)

- 3.2.19 Kommissionens initiativ om den europeiska pelaren för sociala rättigheter bör fullt ut inkludera och integrera bestämmelserna i FN-konventionen samt skapa ett nödvändigt socialt grundskydd och effektiva mekanismer för att förebygga och minska fattigdom, utsatthet och socialt utanförskap bland personer med funktionsnedsättning och deras familjer, med särskilt fokus på kvinnor, barn och äldre med funktionsnedsättning.
- 3.2.20 Det finns ett tydligt behov av att utveckla ett samordningssystem för sociala trygghetsförmåner i EU, som ska omfatta en tydlig ram för möjligheten att överföra rättigheter och ett maximalt antal dagar för förfarandet för erkännande av funktionsnedsättning.
- 3.2.21 EU bör utarbeta och genomföra den mycket efterlängtade och emotsedda europeiska avinstitutionaliseringstrategin⁶ som först och främst bör omfatta en mycket strikt kontroll av användningen av medel från ESI-fonderna i syfte att se till att de enbart används för utveckling av stödtjänster som gör det möjligt för personer med funktionsnedsättning att leva självständigt i lokalsamhällen. EESK anser också att man bör inrätta en självbärande europeisk fond för avinstitutionalisering.
- 3.2.22 EESK beklagar att kommissionen ännu inte har utarbetat någon analys av hur ESI-fonderna påverkar personer med funktionsnedsättning, i enlighet med skyldigheten i förordningen om Europeiska socialfonden avseende den årliga rapporteringen om de åtgärder som har vidtagits på handikappområdet. Den bör omfatta en förstärkning av kommissionens kontroll av användningen av ESI-fonderna i linje med UNCRPD och i samråd med organisationer som företräder personer med funktionsnedsättning samt överträdelseförfaranden (tillfälligt upphävande, tillbakadragande, återkrav) som EU inlett när förhandsvillkoren inte uppfyllts.
- 3.2.23 Det krävs mer effektiva nationella tillsynsmyndigheter: Deras befogenheter behöver harmoniseras och stärkas för att främja genomförandet av passagerarnas rättigheter inom alla transportsätt och klagomålsförfarandet behöver förenklas. Vidare uppmanar EESK kommissionen att garantera kostnadsfria resor för omsorgsgivare inom alla transportsätt, inklusive flyg, vilket redan är fallet inom ramen för förordning nr 1371/2007⁷ och förordning nr 1177/2010⁸.
- 3.2.24 Kommissionen bör omedelbart officiellt erkänna teckenspråk och punktskrift fullt ut och göra en utvärdering av sina kommunikationskanaler och interna processer i syfte att utarbeta och presentera information på ett tillgängligt sätt för personer med funktionsnedsättning. Detta bör omfatta olika tillgängliga format, t.ex. teckenspråk, punktskrift, förstora och alternativa kommunikationssystem samt andra lättlästa format. EU bör se till att alla personer med funktionsnedsättning, oberoende av finansiell kapacitet, har tillgång till inkluderande utbildning.

6 [EUT C 332, 8.10.2015, s. 1.](#)

7 [EUT L 315, 3.12.2007, s. 14.](#)

8 [EUT L 334, 17.12.2010, s. 1.](#)

- 3.2.25 EU bör anta en obligatorisk och inkluderande kvalitetsram för utbildningsrelaterat utbyte, där man fastställer miniminormer för tillgänglighet för att säkerställa rörligheten för alla, särskilt unga, studerande med funktionsnedsättning i EU när det gäller gymnasieutbildning, högre utbildning och yrkesutbildning. Alla partneruniversitet inom studentutbytesprogrammet Erasmus bör erbjuda tillgänglighet till utbildningsprogram och lokaler för att säkerställa att alla, särskilt unga, studerande med funktionsnedsättning kan delta fullt ut.
- 3.2.26 EU bör ratificera Wipos (Världsorganisationen för den intellektuella äganderätten) Marrakechfördrag och främja och uppmuntra medlemsstaternas ratificering av det på nationell nivå för att möjliggöra ett fritt flöde av tillgängliga versioner av tryckt material för synskadade personer och personer med läshandikapp.
- 3.2.27 EESK uppmanar kommissionen att utarbeta och genomföra ett särskilt initiativ om tillämpningen av 2030-agendan och målen för hållbar utveckling för personer med funktionsnedsättning inom EU och i unionens utrikespolitik, bland annat utvecklingssamarbetet och den internationella handeln.

3.3 Särskilda skyldigheter (artiklarna 31–33)

- 3.3.1 EESK uppmanar Eurostat att anordna en konferens i syfte att enas om en gemensam mekanism för alla EU-medlemsstaters statistikbyråer, som en uppföljning av slutsats 71. Man måste skapa en europeisk statistikmekanism avseende mänskliga rättigheter för människor med funktionsnedsättning, som är uppdelad utifrån funktionsnedsättning, kön och ålder, i syfte att samla in operativ information för europeiska och nationella politiska åtgärder som riktar sig till personer med funktionsnedsättning.
- 3.3.2 EU bör systematiskt integrera rättigheter för personer med funktionsnedsättning i alla EU:s politiska strategier och program för internationellt samarbete. EESK välkomnar EU:s pilotprojekt "Att överbrygga klyftan" och efterlyser ett EU-finansieringsprogram för rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Detta finansieringsprogram bör genomföras, vilket är fallet i vissa europeiska länder, i nära samarbete med europeiska handikapporganisationer som förmedlande organ som ansvarar för att leda, förvalta och fastställa prioriteringar för politiken och finansieringen. Det är viktigt att se till att EU-medel inte tillhandahålls för projekt som inte är förenliga med bestämmelserna i UNCRPD.
- 3.3.3 Kommissionen måste till fullo följa slutsats 75 genom att inrätta kontaktpunkter i alla generaldirektorat, byråer och organ. Alla kontaktpunkter bör hålla minst tre sammanträden per år, och företrädare för handikapporganisationer bör närvara och delta fullt ut. Den 3 december varje år bör kommissionen lägga fram sin årliga rapport om EU:s och medlemsstaternas genomförande av UNCRPD.
- 3.3.4 EESK välkomnar att kommissionen dragit sig ur den oberoende övervakningsramen, vilket banar väg för inrättandet av en verkligt oberoende mekanism under övervakning av ett styrningsorgan bestående av medlemmarna i den oberoende ramen. För att EU-ramen ska kunna genomföra sina uppgifter effektivt bör dock ekonomiska resurser och personalresurser anslås snarast möjligt.

3.4 EU-institutionernas efterlevnad av konventionen (i egenskap av offentliga myndigheter)

- 3.4.1 Det är uppenbart att EU-institutionerna måste se över sin personalpolitik och anpassa den till bestämmelserna i UNCRPD i syfte att säkerställa att personer med funktionsnedsättning och anställda med anhöriga med funktionsnedsättning erbjuds rimlig anpassning och stöd för att kunna skapa en lämplig balans mellan arbete och familjeförpliktelser. EESK uppmanar EU att se över sitt gemensamma sjukförsäkringssystem, pensionssystem och socialförsäkrings- och socialskyddsåtgärder med koppling till funktionsnedsättning för att säkerställa icke-diskriminering och lika möjligheter för personer med funktionsnedsättning, bl.a. genom att erkänna hälsobehov kopplade till funktionsnedsättning som fristående från sjukdom, och att främja självständigt boende och arbete genom att fullt ut ersätta extra kostnader för den utrustning eller de tjänster som krävs.
- 3.4.2 Det är avgörande att alla EU-institutioner proaktivt vidtar åtgärder för att följa bestämmelserna om tillgänglighet i direktivet om tillgängligheten till offentliga myndigheters webbplatser med en konkret tidsfrist, för att på så sätt föregå med gott exempel på detta grundläggande område för funktionsnedsattas rättigheter.
- 3.4.3 EESK uppmanar kommissionen och Europaskolornas styrelse att anta en handlingsplan och anslå nödvändiga ekonomiska resurser och personalresurser för att utarbeta och genomföra ett inkluderande utbildningssystem av hög kvalitet på alla nivåer inom Europaskolorna och säkerställa rimliga anpassningsåtgärder, stöd och en politik som innebär acceptering av alla studerande med funktionsnedsättning inom grundskolan och gymnasiet.
- 3.4.4 Eftersom anställningen av personer med funktionsnedsättning i EU ligger på en låg nivå uppmanar EESK EU-institutionerna att inrätta ett anställningssystem med positiv särbehandling (som omfattar särskilda uttagningsprov) för att öka antalet anställda med funktionsnedsättning inom de olika avdelningarna genom att erbjuda rimliga anpassningsåtgärder och stöd. Genomförandet av denna politik bör ses över vartannat år för att bedöma om korrigerande åtgärder behövs.
- 3.4.5 EESK uppmanar EU:s institutioner, byråer och organ att se till att de gällande tjänsteföreskrifterna är fullt och effektivt genomförda i linje med UNCRPD och att interna regelverk och genomförandebestämmelser utarbetas helt i enlighet med konventionens bestämmelser.
- 3.4.6 EESK åtar sig att utarbeta en struktur för att genomföra slutsatserna internt, när det gäller personalpolitik, kommunikation med medborgarna och EESK-ledamöterna samt full delaktighet och jämlikhet för EESK-ledamöter med funktionsnedsättning. Kommittén kommer också att se till att detta främjas i förbindelserna med näringslivet, fackföreningarna och det civila samhället. Denna nya strategi kommer att utformas i nära samarbete med EESK:s permanenta studiegrupp om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Bryssel den 19 oktober 2016

Georges Dassis
Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs ordförande